

مهناز مهرداد
روزنامه نگار

گزارش

قاچاق کالا پدیده‌ای است که اثرات مخرب آن بر اقتصاد کشورها از کسی پنهان نیست. به دلیل شرایط جغرافیایی و جمعیتی، بازار ۸۰ میلیونی ایران جذابیت بالایی برای قاچاق دارد. بر این اساس با وجود اقدامات صورت گرفته، گردش مالی ۲۰ میلیارد دلاری برای قاچاق (ورودی و خروجی) پیش‌بینی می‌شود.

اگرچه پدیده قاچاق در حوزه‌های متعددی از سوخت و دخانیات و دارو گرفته تا لوازم خانگی، انواع میوه‌جات و لوازم آرایشی و هزاران مورد دیگر تنوع دارد اما یکی از حوزه‌هایی که طی سال‌ها و حتی دهه‌های گذشته همواره بابت آن با مشکلات بسیار مواجه بوده‌ایم، بخش پوشاک است. در واقع پدیده قاچاق در این عرصه چنان گسترده است که در سالیان گذشته بسیاری از تولیدکنندگان پوشاک کشور زیر بار این فشار کمر خم کرده‌اند.

جالب توجه آنکه در کشورهایی که صنعت نساجی و پوشاک در آن اهمیت یافته است عموماً بیکاری کمتر از کشورهای دیگر با حجم اقتصاد مشابه است و این روند، اثر اجتماعی مهمی دارد. از مهم‌ترین ویژگی‌های صنعت پوشاک این است که با سرمایه‌گذاری بسیار اندک نسبت به سایر صنایع می‌توان اشتغال‌زایی بسیار بیشتری انجام داد. گردش مالی این صنعت در ایران نیز ۹ تا ۱۰ میلیارد دلار در سال تخمین زده شده است.

از سوی دیگر میزان سرمایه‌گذاری برای ایجاد اشتغال در حوزه مورد نظر نکته مهمی است که نباید از آن غافل شد. برای ایجاد هر شغل در صنعت پتروشیمی با قیمت سال جاری بایستی ۳۰ میلیارد سرمایه‌گذاری انجام شود درحالی‌که مقدار سرمایه‌گذاری برای ایجاد هر شغل در صنعت نساجی کمتر از ۱۰۰ میلیون است. همین ویژگی مهم موجب شده است که صنعت پوشاک و نساجی به‌عنوان صنعت فقرزدا معرفی شود.

با تمام مزایای موجود، این صنعت در ایران از پدیده قاچاق آسیب بسیار دیده است، به گونه‌ای که حمیدرضا دهقانی نیا، سخنگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا در این‌باره گفته است: «در چهار ماه نخست امسال حدود ۳۰۰ میلیارد تومان پوشاک قاچاق از بازار جمع‌آوری شده است. او در عین حال یادآور شده است: «درباره میزان جمع‌آوری پوشاک قاچاق از بازار از ۱۵۵ میلیارد تومان در سال گذشته به حدود ۳۰۰ میلیارد تومان در چهار ماه نخست امسال رسیده‌ایم.»

پوشاک قاچاق از کجا می‌آید؟

اگرچه در سالیان اخیر به‌واسطه افزایش نرخ ارز و تحریم‌های اقتصادی، بسیاری از برندهای مطرح دنیا دیگر در ایران حضور ندارند اما همه ما در بازارهای مختلف

مسئله‌ای که تولید ملی را هدف گرفته است

سونامی واردات پوشاک قاچاق

دیده‌ایم که چگونه انواع کالاهای خارجی گاه حتی با بهایی به مراتب کمتر از محصول داخلی در بازارها و فروشگاه‌ها عرضه می‌شوند.

حتی با بالا رفتن قیمت پوشاک، اخیراً در بسیاری از بازارهای پرتردد مغازه‌هایی به فروش انواع پوشاک استوک می‌پردازند که بهایی به مراتب پایین‌تر از پوشاک تولیدی کشور و مشتریان نه چندان کم خود را هم دارد. اما سؤالی که ایجاد می‌شود این است که این حجم پوشاک خارجی در وضعیت ارزی کنونی کشور چگونه وارد بازار شده است؟

پاسخ نیز خیلی سخت و دور از ذهن نیست. مجید افتخاری، عضو هیئت‌مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران با بیان اینکه صنعت پوشاک ما مستعمره بنگلادش و ترکیه شده، می‌گوید: «میزان پوشاک قاچاق در سطح عرضه بیش از سه میلیارد دلار، معادل بیش از ۳۰ درصد کل بازار پوشاک کشور، تخمین زده شده است.»

او ادامه می‌دهد: «حتی بازارهای مختلف هم تقسیم‌بندی شده و می‌گویند که عبدال آباد محل فروش کالای بنگلادشی، بازار تهران از آن کالای چینی، سفر مخصوص پوشاک اروپایی و سیستان و بلوچستان در اختیار پوشاک پاکستانی است. از طرف دیگر بازار در اختیار کالای قاچاق استوک است که کیلویی پنج دلار وارد می‌شود و اصلاً امکان رقابت با آن وجود ندارد.»

افتخاری با بیان اینکه وضعیت تبلیغ پوشاک قاچاق هم به شکلی است که اگر همین تبلیغات را تولیدکننده نمایش دهد، پلمب خواهد شد اما با شبکه قاچاق برخورد نمی‌شود، اضافه می‌کند: «متولی برخورد با قاچاق، همه هستند و هیچ‌کس نیست. ستاد مقابله با قاچاق کالا و ارز، معاونت عمومی وزارت صمت و دفتر

صنایع نساجی و پوشاک و وزارت صمت از جمله متولیان این حوزه هستند و همه هم می‌گویند نیروی انتظامی سر کار نمی‌آید. اتحادیه جلساتی با نیروی انتظامی

۱۲۵ برند پوشاک قاچاق

همان‌طور که اشاره شد حجم کالای قاچاق در بازار کشور چنان وسیع است که اردیبهشت‌ماه سال جاری ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز لیست ۱۲۵ نشان تجاری پوشاک خارجی قاچاق محرز را اعلام کرد و از فروشگاه‌ها و مراکز خرید خواست که از عرضه کالاهای قاچاق جلوگیری کنند. مسئولان این ستاد همچنین یادآور شده‌اند به‌طور کلی بیش از ۱۴۰ برند پوشاک قاچاق در بازار ایران وجود دارد. در این میان واحدهای صنفی و فروشگاه‌ها باید توجه داشته باشند کالاهایی که در آن‌ها عرضه می‌شود باید دارای شناسه کالا باشد؛ چرا که کالایی که شناسه نداشته باشد، حتماً به‌عنوان قاچاق جمع‌آوری خواهد شد. طبق اطلاعاتی که سال گذشته منتشر شده، ستاد مبارزه با قاچاق معتقد است برنامه‌های مقابله‌ای با قاچاق پوشاک مؤثر بوده و قاچاق به ۱۰۱ میلیارد دلار رسیده اما اصناف می‌گویند بازار پوشاک رهاست و قاچاق بین ۳۰۵ تا ۵۰۵ میلیارد دلار است.

در هر صورت بازار ۹ تا ۱۰ میلیارد دلاری ایران به یکی از جذاب‌ترین راه‌های ارب کسب درآمد قاچاقچیان تبدیل شده و باتوجه‌به سودبال‌آن‌ها حتی پس از کشف کالا از قاچاق دست نمی‌کشند. در این میان برخی می‌گویند با توجه به اینکه واردات پوشاک ممنوع است، تولیدکنندگان انحصارطلب هستند و به سرنوشت صنعت خود رو دچار خواهند شد. در این زمینه باید به این نکته توجه کرد که هم رویه‌های قانونی مرزنشینی برای واردات پوشاک وجود دارد و هم برآوردها نشان می‌دهد که ۳۰ درصد بازار در اختیار کالای قاچاق است.

پوشاک ایرانی با نام برندهای خارجی

نکته غم‌انگیزتر این ماجرا این است که اگرچه سال‌هاست کالای قاچاق در بازار ایران یکه‌تازی می‌کند اما در همین آشفته بازار که در موارد متعدد واردات غیربهداشتی و شیوه نگهداری نامناسب این کالاها حتی برای خریداران آن‌ها منجر به بیماری پوستی نیز شده، همچنان اشتیاق خریداران به سمت انواع کالای خارجی به مراتب بیشتر از نمونه‌های ایرانی و تولید داخل است.

همین شرایط نیز موجب شده در موارد متعدد تولیدکنندگان داخل برای بهره‌گیری از بازار، مجبور شوند تولیدات خود را با نام برندهای خارجی عرضه کنند. حتی در موارد متعدد تولیدکنندگان به راحتی برچسب برندهای مختلف را خریداری کرده و روی کالای تولید شده در کارگاه خود می‌چسبانند و به نام برند خارجی با قیمت‌های غیرواقعی راهی بازار می‌کنند.

در بازار نیز لیبل و مارک برندهای گوناگون در قالب‌های مختلف مانند چرمی، فلزی، پارچه‌ای و... وجود دارد. با توجه به اینکه در کشور ما ۷۰ درصد کالاهای پوشاک در کارگاه‌های زیر پله‌ای و به‌صورت بی‌هویت تولید می‌شوند، بنابراین اغلب مارک فروشان از قبل سفارش گرفته و مارک مد نظر تولیدکننده را تهیه می‌کنند.

مدیرکل دفتر مطالعات بخش عمومی و اقتصاد اسلامی وزارت اقتصاد:

دولت چهاردهم به دنبال یکپارچه‌سازی بودجه است

است و سهم بزرگی از بودجه ما را در اختیار دارد.» او بر کار کردن روی منابع تأکید کرد و افزود: «کشور ما روی مدیریت دارایی‌ها استسداد دارد و همچنین مالیات به‌عنوان مهم‌ترین محلی که می‌تواند محل تأمین اعتبار بودجه قرار بگیرد، در سال‌های اخیر از سوی دولت‌ها مورد توجه قرار گرفته و دولت چهاردهم نیز در حال دنبال کردن آن است. با در نظر گرفتن تمام آن ظرفت‌ها و با عدم فشار بر اقشار پایین، بحث عدالت مالیاتی نیز به‌طور هم‌زمان دنبال می‌شود.»
افضلی به مالیات بر مجموع درآمد اشاره کرد و گفت: «این موضوع می‌تواند به بودجه بسیار کمک کند که این طرح در دولت قبل به مجلس شورای اسلامی ارسال شد و در دولت جدید نیز در خصوص کلیات مالیات بر مجموع درآمد نگاه مثبتی وجود دارد و اصلاحات آن انجام می‌شود.»

اثرات فرابودجه‌ای هدفمندی یارانه‌ها

این مسئول وزارت اقتصاد در بخش دیگری از صحبت‌های خود به بحث فرابودجه پرداخت و آن را نشأت گرفته از بحث هدفمندی یارانه‌ها دانست و گفت: «ما هزینه‌هایی داریم که احتمالاً می‌دانیم این‌ها هزینه‌های غیرقابل اجتناب هستند اما به اشتباه به اندازه دقیق و واقعی در بودجه پیش‌بینی نمی‌شود و در طول سال این هزینه‌ها گریبان ما را می‌گیرد و مجبور هستیم در خصوص آن فکر کنیم.»

او ادامه داد: «امسال دولت این فکر و برنامه‌ریزی را دارد که بودجه را به‌صورت واقعی یکپارچه‌سازی کند؛ یعنی بودجه عمومی ما از موضوع هدفمندی یارانه‌ها به‌صورت مجزا بررسی شود. این عدم تفکیک یکی از آسیب‌هایی است که در تمام این سال‌ها موجب شده تا فرابودجه‌ها یعنی چیزهایی که اصول بودجه را زیر پا می‌گذارند، در میانه سال دولت‌ها را مجبور کند به دنبال راهی برای تأمین اعتبار آن‌ها باشند. اگر امسال دولت بتواند یکپارچه‌سازی بودجه را انجام دهد و هدفمندی یارانه را از دل بودجه عمومی درآورد، گام بزرگی برداشته است.»

افضلی در پایان به بحث مولدسازی اشاره کرد: «شناسایی اموال، بسیار خوب پیشرفته است به‌طوری‌که تعداد اموال شناسایی شده از ۴۰۰ هزار مورد به بالغ بر یک میلیون رسیده که البته همه این اموال، مازاد نیستند. در خصوص مولدسازی نباید به دنبال نقدینگی باشیم بلکه مولدسازی دنبال آن است که اهرمی برای اجرای پروژه‌های عمرانی کشور باشد.»

atiyeno.ir

نکته

دریافت مالیات از دانه‌درشت‌ها

اطلاعات منتشرشده از سوی سازمان امور مالیاتی کشور گویای آن است که از ابتدای سال جاری تا اواخر شهریور ماه ۲۰ هزار میلیارد تومان فرار مالیاتی کشف شده و از این افراد به اندازه ۲۰ هزار میلیارد تومان معادل اصل مالیات و ۹ هزار میلیارد تومان جریمه مطالبه شده است.

اگرچه طی سال‌های گذشته و در دولت‌های مختلف، اظهارات متعددی درباره مبارزه با فرارهای مالیاتی صورت گرفته اما در عمل همچنان تا رسیدن به این نقطه فاصله بسیاری داریم به گونه‌ای که تنها در یک فقره، یک دلال پتروشیمی در استان فارس بالغ بر ۸۶۰ میلیارد تومان فرار مالیاتی داشته است. اگر این اعداد و ارقام به کل اقتصاد کشور تعمیم داده شود بی‌شک آمارهای کلانی برجا خواهد ماند.

تحریم‌های اقتصادی موجب شده در سالیان گذشته مالیات به‌عنوان راهکاری جدی برای تأمین بودجه کشور در نظر گرفته شود اما در این مسیر عده‌ای همواره به تلاش برای شانه خالی کردن از پرداخت این رقم پرداخته‌اند. حال صرف‌نظر از اینکه مالیات پرداختی مردم کجا و به چه شیوه خرج شود، عدالت حکم می‌کند اقشار مختلف جامعه در این حوزه، شرایطی متناسب با درآمد خود را تجربه کنند. سال گذشته آمارهای منتشر شده نشان می‌داد مالیات کل طلافروشان ۹۰۹ میلیون تومان یا به‌عبارتی ماهانه ۸۲۴ هزار تومان بوده است. این رقم درحالی بود که گفته می‌شد کارمندان در سال قبل به‌طور میانگین بین یک تا دو میلیون تومان مالیات داده‌اند.

نمونه دیگر این موضوع نیز بحث پزشکان یا اصناف مختلف است که همه ما شاهد بوده‌ایم برای فرار از مالیات یا کارخوان‌های خود را جمع‌آوری کرده‌اند یا درخواست دارند مبلغ مورد نظر برای آن‌ها به شماره حساب افراد دیگری کارت به کارت شود.

دولت سیزدهم نیز مانند دولت‌های قبلی این گونه اعلام کرده بود که برای مبارزه با فرارهای مالیاتی عزم خود را جزم کرده و بر این اساس حتی برای اجرای طرحی موسوم به سوت‌زنی نیز اقدام کرد تا مردم با گزارش فرارهای مالیاتی موفق به دریافت جایزه از دولت شوند. همچنین تأکید شد بر اساس قانون، لازم است همه مشاغل به سامانه مؤدیان و پایانه‌های فروشگاه‌های متصل شوند و از طریق این سامانه هرگونه خرید و فروش را ثبت کنند که منجر به شفافیت در همه بازارها شود. دولت چهاردهم در ماه‌های اول فعالیت خود بر لزوم جلوگیری از فرارهای مالیاتی تأکیداتی داشته که البته همین موضوع طی روزهای گذشته حاشیه‌های متعددی ایجاد کرده است. ماجرا از این قرار است که برخی سایت‌ها اخباری منتشر کرده و با اشاره به دستور رئیس‌جمهور در راستای اجرای مواد ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، چنین عنوان کرده‌اند که این مسئله به معنای دستور سرکشی به حساب‌های عموم مردم است. در طرف دیگر ماجرا نیز برخی از مسئولان دولتی از معاون اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری گرفته تا وزیر اقتصاد تلاش کرده‌اند با ارائه توضیحات مختلف تأکید کنند که چنین اخباری کذب بوده و شایعه‌ای بیش محسوب نمی‌شود. حالا آن‌طور که مقامات دولت می‌گویند، این شایعات از سوی افرادی مطرح می‌شود که خود مالیات پرداخت نمی‌کنند و در دسته فراریان مالیاتی‌اند. در واقع جنجال بر سر موضوع بررسی حساب‌های بانکی در راستای اجرای مواد ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، ترفند سوپرملیاردرها و فراریان مالیاتی است تا از پرداخت مالیات شانه خالی کنند.

عبدالناصر همتی، وزیر امور اقتصادی و دارایی در این‌باره گفته است: «دانه‌درشت‌ها علیه اجرای قانون مالیات‌های مستقیم جوسازی و با اظهارات نادرست دولت را متهم به دخالت در حساب‌های مردم می‌کنند اما این‌گونه نیست و هدف آن‌هایی هستند که فرار

مالیاتی دارند. دولت با حساب مردم کاری ندارد.» او همچنین بیان کرده است: «اتصال سازمان امور مالیاتی به حساب‌ها هیچ اشکالی ندارد اما دانه‌درشت‌ها حرف بدی زده و گفته بودند که دولت می‌خواهد دست در حساب مردم ببرد.» وزیر اقتصاد مجدداً تأکید کرده است: «اصلاً چنین چیزی نیست و دولت با حساب مردم کاری ندارد. سازمان امور مالیاتی به موجب قانون در برنامه هفتم پیشرفت موظف است اطلاعات مربوط به بانک‌ها، شهرداری‌ها و غیره را به‌صورت برخط داشته باشد و این اقدام برای جلوگیری از فرار مالیاتی است، نه دخالت در امور مردم.» همچنین طی این روزها اعلام شده است که مواد ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم در راستای مبارزه با فرار مالیاتی به سازمان امور مالیاتی این اجازه را داده که حساب‌ها و اطلاعات مالی مؤدیان را بررسی کند تا با شفافیت‌سازی جلوی فرارهای مالیاتی گرفته شود.